

POMIAR OPORU ELEKTRYCZNEGO

Wymagane wiadomości:

Prawo Ohma, prawa Kirchoffa, łączenie oporów, siła elektromotoryczna SEM, pomiar oporu w układzie mostka Wheatstone'a.

Przydatna lektura:

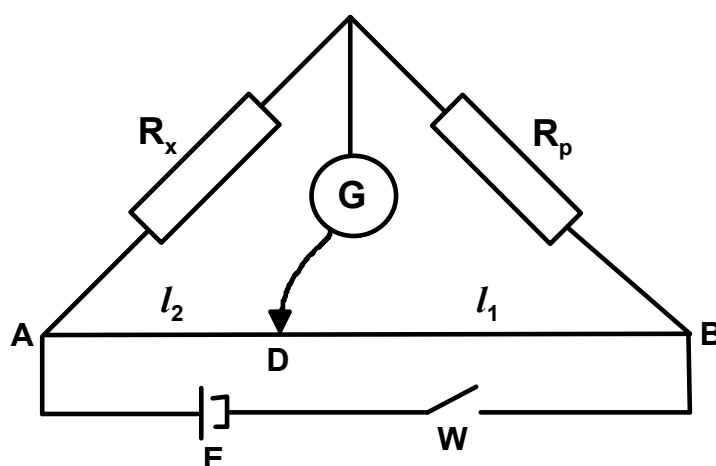
- Dryński T.: „Ćwiczenia laboratoryjne z fizyki”.
- Szydłowski, H. „Pracownia fizyczna”

Pomiar oporu elektrycznego w układzie mostka Wheatstone'a

Mostek Wheatstone'a jest układem służącym do pomiaru oporu. Jest typowym przykładem zerowej metody pomiarowej, w której zastosowany przyrząd pomiarowy gra rolę wskaźnika zaniku prądu, a wielkość mierzoną wyznacza się z wartości użytych do pomiaru wielkości wzorcowych. Ponieważ wskaźnikiem osiągnięcia stanu równowagi jest zanik prądu, można zastosować czuły galwanometr i uzyskać małą niedokładność pomiarów, zależną w głównej mierze od klasy użytych wzorców.

Wykonanie ćwiczenia:

1. Zbudować układ pomiarowy wg. schematu:

gdzie: **AB** - drut oporowy (potencjometr)

G - galwanometr,

R_p - opór znany (opornica dekadowa),

R_x - opór mierzony,

E - źródło prądu,

W - wyłącznik.

2. Po sprawdzeniu obwodu przez prowadzącego zajęcia ustawić suwak **D** w środkowym położeniu drutu oporowego, wartość oporu **R_p** ustawić na 100 Ω i zamknąć wyłącznik **W**.
3. Ustawić suwak **D** tak, aby wskazówka galwanometru wskazywała zero.
4. Otworzyć wyłącznik **W**, odczytać wartości **R_p**, **l₁**, **l₂** i wpisać do tabeli.
5. Obliczyć wartości mierzonego oporu **R_x** wg. wzoru:

$$R_x = R_p \cdot \frac{l_2}{l_1}$$

i wpisać do tabeli. Czynności punktów 2 - 6 powtórzyć pięciokrotnie dla różnych oporów **R_p** (100, 200, 300, 400 i 500 Ω).

6. Włączyć do obwodu drugi opór mierzony i powtórzyć pięciokrotnie czynności punktów 2 - 6 dla różnych oporów **R_p**.
7. Połączyć oba mierzone opory szeregowo i powtórzyć pięciokrotnie czynności punktów 2 - 6 dla różnych oporów **R_p**.
8. Połączyć oba mierzone opory równolegle i powtórzyć pięciokrotnie czynności punktów 2 - 6 dla różnych oporów **R_p**.
9. Dla każdego z nieznanych oporów oraz dla ich połączenia szeregowego i równoległego obliczyć błąd średniej arytmetycznej **R_x** korzystając za wzoru:

$$\Delta R_x = \pm \sqrt{\frac{\sum (\bar{R}_x - R_{x,i})^2}{n(n-1)}}$$

gdzie **R_x** to wartość średnia z pomiarów a **R_{x,i}** to kolejne zmierzone wartości oporu elektrycznego.

Przykładowe pytania :

- 1). Wyjaśnij zjawisko przepływu prądu elektrycznego.
- 2). Wyjaśnij pojęcia : gęstość prądu i natężenie prądu.
- 3). Podaj treść prawa Ohma.
- 4). W jakich jednostkach mierzymy opór oraz napięcie i natężenie prądu?
- 5). Podaj treść praw Kirchhoffa.
- 6). Przewodniki i izolatory – scharakteryzuj ciała należące do obu grup.
- 7). Wyjaśnij co rozumiesz pod pojęciem rezystor?
- 8). Opór zastępczy – podaj wzory na opór zastępczy rezystorów połączonych szeregowo oraz równolegle.